

EUROOPA AJALOO MAJA RAJAMINE

EUROOPA
PARLAMENDI
PROJEKT

ÜLEVAADE

Selles brošüüris antakse ülevaade tööst ja edusammudest, mida alates 2011. aasta algusest on tehtud Euroopa Ajaloo Maja projekti teostamiseks. Kirjeldatakse projekti käiku, sealhulgas hoonega seonduvat, edasiminekut tõlgenduslike ja külastajakesksusega seotud küsimuste lahendamisel ning püsinäituse sisu ja ülesehituse väljatöötamist.

Samal ajal vaadeldakse lähemalt Euroopa Ajaloo Maja rajamise selliseid aspekte nagu näituse kujundamine, haridus- ja teavitusprogrammid ning kogude koostamise poliitika. Selgitatakse, millised on Euroopa Ajaloo Maja tegevusvaldkondade, näiteks museoloogilise ja ajaloolise uurimistöö põhiprintsiibid, et paremini mõista selle projekti tekkelugu kuni praeguse hetkeni. Esitatakse ka 2015. aasta lõpul avatava Euroopa Ajaloo Maja tulevikuvisioon.

Selle brošüüri illustratsioonid tegi Claudia Daman, võttes aluseks Arnaud Dechelle'i (StudioDiem) esialgsed kujunduskavandid (august 2012), mida on kasutatud autori lahkkel nõusolekul.

Euroopa Ajaloo Maja – Euroopa Parlament

Rue Wiertz 60 / Wiertzstraat 60

1047 Brussels, Belgium

HEH-Info@ep.europa.eu

www.europarl.europa.eu/visiting/et/visits/historyhouse.html

Euroopa Parlament

Kommunikatsiooni peadirektoraat

© Euroopa Liit, 2013

Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

ISBN 978-92-823-3985-5

doi:10.2861/70136

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PABERILE (ECF)

SISUKORD

EESSÕNA • 2	
SISSEJUHATUS • 4	
KOKKUVÕTE • 6	
MAJA EUROOPA AJALOO JAOKS • 8	
KÜLASTAJAKESKSUS • 15	
PÜSINÄITUS • 22	
PÜSINÄITUSE NARRATIIV • 31	
MEELIKÕITEV ELAMUS • 39	
TULEVASED KOGUD • 42	
EUROOPA AJALOO MAJA KUI KULTUURIMÄRK • 44	
EUROOPA AJALOO MAJA PROJEKTI JUHTIMINE • 45	

EESSÕNA

„Ajaloostundmisest saab alguse poliitiline tarkus“. Nii on prantslasest jurist ja poliitikafilosoof Jean Bodin määratlenud ajaloo ja poliitika vahelise vaieldamatu seose.

Minu eelkäija professor Hans-Gert Pötteringi sõnul peaks Euroopa Ajaloo Majast saama koht, kus ühiselt käsitada Euroopa ajaloolist mälu ja Euroopa ühendamise protsessi, et pakkuda keskkonda Euroopa identiteedi üle mõtisklemiseks. Euroopa Ajaloo Maja loomisel Brüsselisse on Euroopa Parlament lähtunud väga uuenduslikust lähenemisviisist, kuidas arenenud demokraatlik süsteem suhtub oma minevikku.

Euroopa Parlamendi juhatus toetas seepärast ühehäälselt Euroopa Ajaloo Maja loomist ja määras projekti elluviimiseks ekspertide komisjoni. Selle komisjoni liikmed on rõhutanud, et Euroopa Ajaloo Majast peaks saama eri põlvkondade eurooplaste jaoks koht, kus elustub Euroopa idee. Avaliku ruumi, omaette maja (endine Eastmani hambaravikliinik) loomisega tekitatakse tribüün, kus poliitikud saavad edendada demokraatlikku arutelu ning ajaloolased ja kuraatorid saavad vabalt täita oma ülesannet teadmiste edastamisel ning Euroopa ajaloo mõtestamisel. Just see põhimõte on Euroopa Parlamendis algusest peale olnud aluseks laialdasele poliitilisele konsensusele, mida on kindlustanud kaks olulist nõuandeorganit: kuratoorium, mida juhib professor Hans-Gert Pöttering, ja teadusnõukogu, mida juhib professor Włodzimierz Borodziej.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 167 kohaselt on Euroopa Liidu ülesandeks aidata kaasa ka Euroopa rahvaste kultuuri ja ajaloo alaste teadmiste parandamisele ja levitamisele. Euroopa Parlamendi presidendina on mul seega au tutvustada projekti, mis toimib sillana akadeemilise maailma ja üldsuse vahel. Euroopa Ajaloo Maja kujunduses ja tegevuses võetakse arvesse kõige uuemaid museoloogilisi teadmisi ning püütakse olla eesliinil arutelus, mis käsitleb mitte üksnes Euroopa minevikku, vaid ka tulevikku.

Euroopa Liit sai 2012. aastal Nobeli rahupreemia aastakümneid kestnud töö eest lepituse ja demokraatia edendamisel maailmajaos, mida olid räsitud sõda ja totalitarism. Selle preemiaga jagati tunnustust mitte üksnes Euroopa institutsioonidele, vaid eelkõige Euroopa kodanikele. Nobeli rahupreemia medal ja tunnistus pannakse seepärast välja Euroopa Ajaloo Maja tulevasele püsinäitusele tunnustusena kuue aastakümne töö eest. Euroopa Ajaloo Maja on selleks kõige sobivam koht, sest seal on kõigil kodanikel vaba juurdepääs oma auhinnale.

Olen veendunud, et Euroopa Ajaloo Maja paneb külastajad kriitiliselt mõtlema selle üle, milline on Euroopa integratsiooniprotsessi tähendus meie ühisele olevikule ja ühisele tulevikule. Euroopa Ajaloo Maja pakub foorumit vajalikeks aruteludeks, teadmiste ammutamiseks ja mõttevahetuseks Euroopa ajaloo, inimeste ja institutsioonide teemal. Euroopa ühendamisel saame toetuda tugevatele ühistele juurtele, kuid meie poliitiline liit on suunatud eelkõige tulevikku.

EUROOPA AJALOO MAJA

Martin Schulz
Euroopa Parlamendi president

SISSEJUHATUS

Euroopa Ajaloo Maja eesmärgid ja ülesanne sõnastati esimeses kontseptsioonidokumendis „Euroopa Ajaloo Maja kontseptuaalsed põhialused“, mille 2008. aastal koostas komisjon, mis koosnes eri Euroopa riikide nimekatest ajaloolastest ja ekspertidest ning mida juhtis professor Hütter, Bonnias asuva Saksamaa Liitvabariigi Ajaloo Maja sihtasutuse president. Euroopa Ajaloo Maja loomise mõtte käis 2007. aastal välja Euroopa Parlamendi endine president Hans-Gert Pöttering.

Euroopa Ajaloo Majast saab paik, mis on avatud tavakülastajatele ja erialainimestele kogu Euroopast ja kaugemalt. Ta paigutub olulisele kohale teenustes, mida Euroopa Parlament pakub Brüsselis oma külastajatele. Euroopa Ajaloo Maja asub Belgia pealinnas ajalooliselt ja arhitektuuriliselt väärtuslikus piirkonnas. Ajapikku saab tal olema oma veebileht, arendatakse partnerlus- ja koostöösuhteid ning kujuneb kultuuriline kuvand, mis ulatub palju kaugemale tegeliku asukoha füüsilistest piiridest.

*Euroopa Ajaloo Majast saab paik,
mis on avatud tavakülastajatele
ja erialainimestele kogu
Euroopast ja kaugemalt.*

*Tähelepanu keskpunktis on tagada
kõigile tulevastele külastajatele
võimalikult eredaid elamusi.*

EUROOPA

Euroopa Ajaloo Maja rajamisel pööratakse põhitähelepanu sellele, et tagada kõigile tulevastele külastajatele võimalikult eredaid elamusi. Projekti seisukohalt on väga tähtis, et näituse väljatöötamisega kaasneks avatus, suhtlus ja dialoog avalikkusega, sest sellel on väga oluline osa Euroopa Ajaloo Maja edukas rakendamises ja pikaajalises toimimises. See on ka käesoleva brošüüri põhieesmärk ning seega on tegemist võimalusega anda avalikkusele juba varakult teavet projekti kohta.

Kuna vaatluse all on Euroopa Ajaloo Maja loomise kava tervikuna, on selle brošüüri koostamisel aluseks olnud teadusnõukogu ja kuratooriumi endiste ja praeguste liikmete jätkuv ja väärtuslik töö, Euroopa Parlamendi juhatuse, peasekretäri, peasekretariaadi paljude direktoraatide pidev ja väärtuslik toetus ning projekti teadusliku töörühma pidev töö. See brošüür on väike, kuid tähtis samm keerukas ja põnevas protsessis luua midagi sellist, millest peaks loodetavasti saama püsiv Euroopa kultuurimärk.

MAAJA

KOKKUVÕTE

Euroopa Ajaloo Maja ülesanded ja eesmärgid toetavad visiooni saada Euroopa ajaloo ja Euroopa Liidu ajaloo teemalise mõttevahetuse alaliseks foorumiks.

Euroopa Ajaloo Maja on kavas avada renoveeritud Eastmani hoones 2015. aasta lõpul. Hoone asub Leopoldi pargis Brüsseli Euroopa kvartali südames. Arhitektuurikavandite kohaselt laiendatakse hoonet avatud näituseruumidega, mis lisanduvad vanale hoonele.

Euroopa Ajaloo Maja on külastajakeskne ja kõigile avatud kooskõlas Euroopa Parlamendi võrdse juurdepääsu poliitikaga. Seal teenindatakse ka külastusrühmi, kes tutvuvad Euroopa Parlamendiga. Töötatakse välja eriprogrammid rühmadele, noortele ja koolidele.

Majas on püsiväljapanek, ajutised ja rändnäitused, üritused ja kultuuriprogrammid, samuti kohvik ja meenepood.

Püsinäituse narratiiv tutvustab külastajale Euroopa ajaloo üldkäiku varajastest müütidest alates, erinevaid vaatenurki identiteedile ja Euroopa kultuuripärandit. Et külastaja mõistaks 20. sajandi tormilisi sündmusi, keskendutakse näitusel kõigepealt veendumustele ja progressiusule, mis vormisid 19. sajandit – Euroopa moderniseerumist –, enne kui liigutakse edasi, et vaadelda Euroopa langemist sõja ja hävingu küüsi. Seejärel kajastatakse otsinguid elu paremaks muutmiseks Euroopa üha suurema ühinemise teel. Külastajat ärgitatakse mõtlema tänase Euroopa üle, Euroopa Liidu staatuse ja koha üle ning osa üle, mida igaüks saab täita liidu tuleviku kujundamisel.

Euroopa ajaloo määravad aspektid, mis moodustavad näituse narratiivi, on valitud kolme põhikriteeriumi alusel: esiteks peavad need olema sündmused või protsessid, mis on alguse saanud Euroopas, teiseks peavad nad olema üleeuroopalise ulatusega ning kolmandaks peavad nad olema olulised ka tänapäeval. Püsinäitusel on ajalookäsitlus enamasti kronoloogiline, kuid kus vajalik ja asjakohane, lähtutakse temaatilisest käsitlusest.

Euroopa Ajaloo Maja ülesanded ja eesmärgid toetavad visiooni saada Euroopa ajaloo ja Euroopa Liidu ajaloo teemalise mõttevahetuse alaliseks foorumiks.

EUROOPA

Ajaloonarratiivis on läbivaks ühise mälu kontseptsioon. Ühine mälu on ajalootõlgenduse aluseks, hõlmates mälu kui fenomeni passiivseid ja aktiivseid aspekte, seda on vorminud sotsiaalne kontekst ning see iseloomustab ja lähendab inimirühmi.

Kogu näituse ulatuses kasutatakse orienteerumise ja arusaamise hõlbustamiseks mitmesuguseid museoloogilisi vahendeid ja tehnikaid, nagu ühenduslülid, eri juhtmotiivide, punase niidi ja maja kui visuaalse metafoori kasutamine. Näiteks keskme ja perifeeria kontseptsioon toimib näituse juhtmotiivina, samas juhatavad külastajat visuaalsed tähised ja annavad lisateavet näituse narratiivi kohta.

Püsinäituse tarbeks koostatav kogu on tähtsal kohal Euroopa Ajaloo Maja sõnumi tutvustamisel. Kolleksiooni täiendavad multimeediavahendid, külastajatele loodud võimalused interaktiivseks tegevuseks ja alad, kus saab hankida lisateavet.

MAJA EUROOPA AJALOO JAOKS

Euroopa Ajaloo Maja loomisega soovib Euroopa Parlament pakkuda küllastajale võimalust õppida tundma Euroopa ajaloo protsesse ja sündmusi ning panna teda kriitiliselt mõtlema nende protsesside tähendusele tänapäeval. See on näituste, dokumentide ja teabekeskus, mis vaatleb mineviku protsesse ja sündmusi laiemal ajaloolisel taustal ja kriitiliselt, eurooplaste vastandlikke ajaloolisi kogemusi kokku koondades ja kõrvutades.

Euroopa Ajaloo Majast peaks kujunema väga eripärase tegevusvaldkonnaga kultuuriasutus, kus Euroopa ajaloost antakse riigiülene ülevaade, mis hõlmab Euroopa ajaloo mitmekesisust, selle erinevaid tõlgendusi ja arusaamu.

Euroopa Ajaloo Maja soovib parandada teadmisi Euroopa ajaloo ja selle järelmõjude kohta. Lisaks soovitakse, et võimalikult lai üldsus mõistaks üldtausta, mida on vorminud möödunud sajandid, mille vältel kujunesid välja paljud Euroopa ideed ja väärtused. Sealjuures seab Euroopa Ajaloo Maja endale eesmärgiks, et küllastaja mõistaks Euroopa ajalugu, võttes arvesse laiemat ülemaailmset konteksti, ühtlasi tahetakse ärgitada mõttevahetust ja arutelu Euroopa ja Euroopa Liidu teemadel.

Euroopa Ajaloo Maja tahab pakkuda küllastajale võimaluse õppida tundma Euroopa ajaloo protsesse ja sündmusi ning panna teda kriitiliselt mõtlema nende protsesside tähendusele tänapäeval.

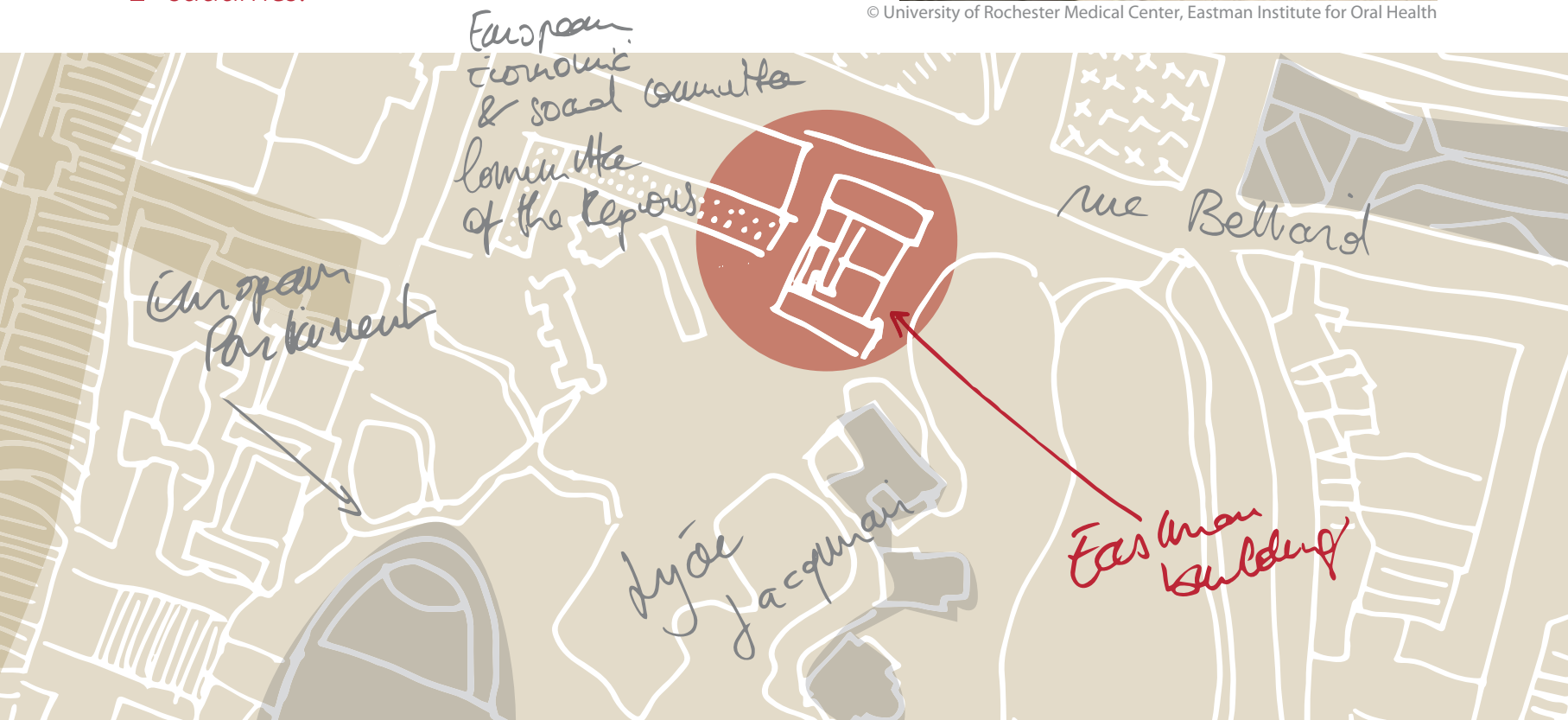

INSTITVT DENTAI RE GEORGE EASTMAN

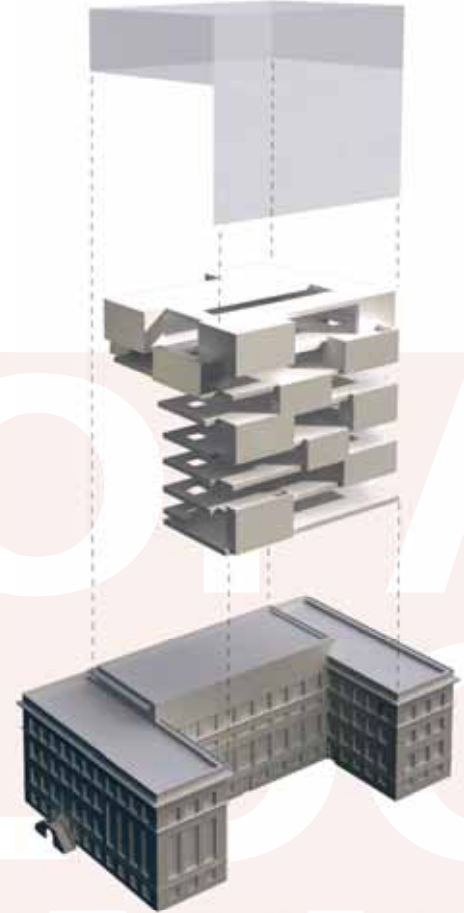
Euroopa Ajaloo
Maja asub Brüsseli
Euroopa kvartali
südames.

© University of Rochester Medical Center, Eastman Institute for Oral Health

*Renoveerimisel
püütakse säilitada
ka hoone eripära.*

© E. Young / AACMA-JSWD

© E. Young / AACMA-JSWD

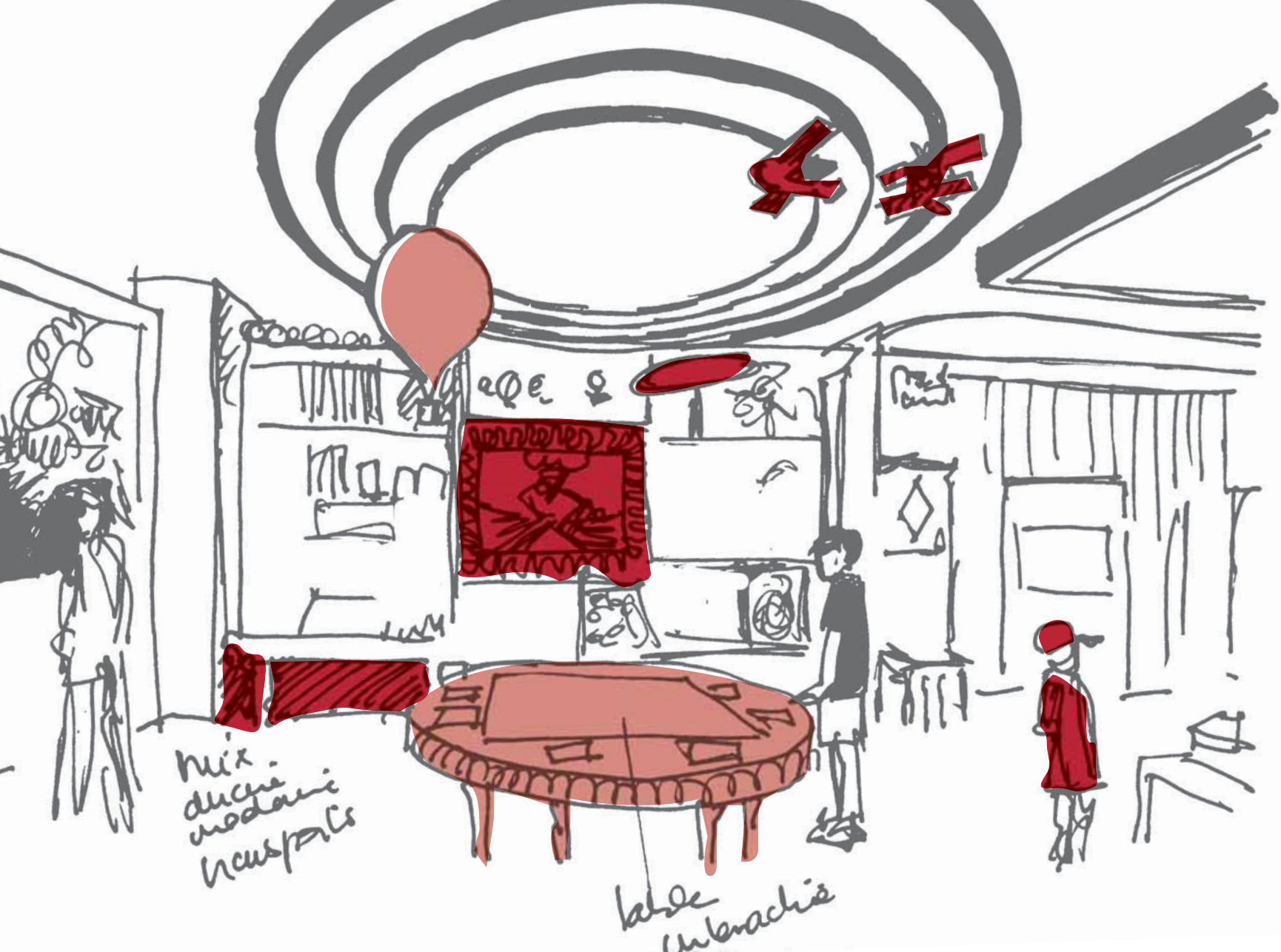
AVATUD MAJA

Euroopa Ajaloo Maja asub Brüsseli Euroopa kvartali südames, Euroopa Parlamendi kõrval ning Euroopa Liidu teiste põhiinstitutsioonide hoonete vahetus läheduses.

Tulevane muuseumihoone asub Leopoldi pargis, mis on endise eravalduse maadele 19. sajandil rajatud maastikupark, mida tol ajal arendati teaduspargina. Hoone ehitati 1934–1935 ja oli algselt mõeldud hambaravikliinikuks puudust kannatavatele lastele. Kliiniku ehitamiseks annetas raha Ameerika filantroop ja Kodaki fotoaparaadi leiutaja George Eastman. Samal ajal rajati samasugused Eastmani hambaravikliinikud Londonis, Pariisis, Roomas ja Stockholmis. Hoone projekti tegi Šveitsi arhitekt Michel Polak.

Hoone tulevast kasutust kinnitab leping, millele 2011. aastal kirjutasid alla Euroopa Ajaloo Maja rahvusvahelise arhitektuurivõistluse võitjad, kelleks on arhitektide rühm, kuhu kuuluvad arhitektibüroo Chaix & Morel & associés Prantsusmaalt, JSWD Architekten Saksamaalt ja TPF Belgiast. Nende kavand näeb ette tänapäevased juurdeehitused hoone õueossa ja katusele ning originaalfassaadi ja mõnede ruumide renoveerimise, et säilitada hoone ajalooline stiil. Renoveerimisel püütakse säilitada ka hoone eripära, milleks on näiteks kliiniku endine ooteruum, kus on kunstnik Camille Barthélémy seinamaalid Jean de La Fontaine'i valmide motiividel. Need seinamaalid taastatakse ja on edaspidi vaadeldavad fuajees.

Euroopa Ajaloo Maja on avatud ka külastajatele, kel ei ole kavas minna näitust vaatama, kohvik ja pood on kõigile avatud. Konverentsiruumides ja auditooriumis toimuvad kultuurisündmused ja haridusprogrammid.

mix
ducii
modani
newspaper

kase
unbrachis

KÜLASTAJAKESKSUS

Asudes Brüsseli Euroopa kvartali südames, kuulub Euroopa Ajaloo Maja külastajatele mõeldud hoonete kolmnurka, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi külastuspoliitikas. Selle poliitika aluseks on avalik tee või rada kolme koha vahel, mis kokku moodustavad Euroopa Parlamendi külastajatele pakutava tervikliku teabeteenuse. Praegu saab külastaja minna parlamendi istungisaali, mis asub ühes Euroopa Parlamendi hoonetest, ning külastada Euroopa Parlamendi külastuskeskust Parlamentariumi, mis tutvustab Euroopa Parlamenti ning tema ülesandeid ja pädevusi Euroopa Liidu institutsioonilise raamistiku ja otsustusprotsessi kontekstis.

Euroopa Ajaloo Majast saab veel üks külastuskoht sellel avalikul rajal. Uue maja ülesanne on näidata Euroopa ja Euroopa Liidu ajalugu möödunud aja ja selle mälestuste taustal.

HINDAMINE JA UURINGUD

Asetades külastaja Euroopa Ajaloo Maja kõigi tegevuste keskmesse, on oluline, et maja ise ja selle tegevus vastaks külastajate ootustele ja nõudmistele. Seepärast lähtub Euroopa Ajaloo Maja oma väljapaneku koostamisel kvantitatiivsest ja kvalitatiivsest uuringust, kes võiksid olla maja külastajad ja millised on nende ootused.

Maja kontseptsioonis on kesksel kohal veendumus, et muuseumi sisu mõistmiseks ei pea külastajal olema eelnevaid laialdasi teadmisi Euroopa ajaloost.

Viimasest uuringust selgus, et enamik külastajaid tuleb grupi liikmena. Sellest lähtuvalt töötatakse välja parem logistika rühmakülastuste korraldamiseks. Euroopa Parlamendi praeguste külastajate analüüsis tuuakse välja, et suurem osa külastajatest kuulub kahte vanuserühma: kuni 25-aastased noored ning 56-aastased ja vanemad inimesed. Tasuta sissepääs on tähtis lisategur teatavate elanikerühmade kaasamiseks. Korraldatakse ka haridusprogramme eri sihtrühmadele.

Muuseumi sisu mõistmiseks ei pea külastajal olema eelnevaid laialdasi teadmisi Euroopa ajaloost.

Euroopa Ajaloo Majas teenindatakse nii külastusrühmi kui ka üksikkülastajaid, nagu linnaturistid, kultuurituristid ja üliõpilased, aga ka perekondi.

Selles kontekstis on oluline rõhutada, et Euroopa Ajaloo Maja tähtsustab kooskõlas Euroopa Parlamendi poliitikaga võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise väärtusi ja põhimõtteid ning toetab mitmekesisust avatud ja kaasavas keskkonnas. Seepärast on eesmärgiks pakkuda kõigile külastajatele samasuguseid muuseumielamusi ning võrdseid õppimis- ja osalusvõimalusi.

EUROOPA AJALOO MAJA

*Euroopa Ajaloo Majas teenindatakse nii
külastusrühmi kui ka üksikkülastajaid,
nagu linnaturistid, kultuurituristid ja
üliõpilased, aga ka perekondi.*

AVALIKKUSELE SUUNATUD TEENUSED

Euroopa Ajaloo Maja seab eesmärgiks pakkuda oma külastajatele omavahel seotud teenuseid.

Maja südameks saab Euroopa ajaloo püsinäitus, mis keskendub peamiselt 20. sajandile, kuid tutvustab tagasivaatavalt ka varasemate sajandite protsesse ja sündmusi. Erilist rõhku pannakse Euroopa integratsiooni ajaloo ja selle tausta selgitamisele.

Projektis on ette nähtud ka ajutised näitused ning põhimõtteliselt on kavas korraldada igal aastal üks ajutine näitus. Ajutiste näituste sisu on tihedalt seotud Euroopa Ajaloo Maja ülesande ja eesmärkide põhitoomaga.

Rändnäitused on olulisel kohal teavitustegevuses ja koostöö tihendamisel teiste muuseumidega riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil.

Kuigi Euroopa Ajaloo Maja tuuma moodustavad näitused, on neile täienduseks mõeldud suur valik üritusi ja tegevusi võrgukeskkonnas ning väljaspool seda. Kavas on luua internetinäitusi, mida saaksid kasutada teised asutused, et paigutada oma näitus laiemasse Euroopa konteksti.

Näituste täienduseks korraldatakse ulatuslikke haridusprogramme lastele, noortele, täiskasvanutele ja peredele. Lähtudes veendumusest, et ajalooõpe ei tähenda üksnes üldisi ajalooteadmisi, vaid on seotud ka selliste oskuste omandamisega nagu uurimine, kriitiline lähenemisviis, ajaloodokumentide analüüs, seoste leidmine ja kommunikatsioon, tahetakse nende haridusprogrammidega innustada osalejaid kriitiliselt mõtlema. Haridusprogrammide raames pakutakse ka koostöövõimalusi kohalikele haridusasutustele ning kaugematele võrgustikele.

EUROOPA AJALOO MAJA

*Näituste täienduseks
korraldatakse ulatuslikke
haridusprogramme.*

MITMEKEELSUS

Euroopa Ajaloo Maja osutab oma teenuseid vähemalt 24 keeles, mis on Euroopa Liidu ametlikud keeled muuseumi kavandatud avamispäeval. Multimeediaseadmete abil on külastajatel võimalik tutvuda muuseumiga oma koduriigi ametlikus keeles.

Mitmekeelsus on käsitatav Euroopa kultuurilise mitmekesisuse väljendusena ja Euroopa Ajaloo Maja külastajad peaksid mitmekeelsust tajuma selle maja ühe suurema väärtusena.

Mitmekeelsus on käsitatav Euroopa kultuurilise mitmekesisuse väljendusena ja Euroopa Ajaloo Maja külastajad peaksid mitmekeelsust tajuma selle maja ühe suurema väärtusena.

PIDEVALT MUUTUV KOHT

Euroopa Ajaloo Maja on projekt, mida arendatakse pidevalt edasi. Eesmärk on luua aja jooksul Euroopa ajaloo üks olulisi teabeallikaid ja erialateadmiste varamu. Seepärast ajakohastatakse ja täiendatakse püsinäitust ja kogusid korrapäraselt. Seejuures on abiks hindamised, mida Euroopa Ajaloo Maja pakutavate teenuste ja tegevuste suhtes läbi viiakse, võttes arvesse museologia ja ajaloo uusi suundi ja käsitlusi.

Selleks et saada Euroopa ajaloo uuringute ja arutelude keskseks kohaks, seob Euroopa Ajaloo Maja end igat laadi algatustega ja aruteludega kogu Euroopas.

Euroopa Ajaloo Maja püüab saada kohaliku ja rahvusvahelise kultuurimaastiku lahutamatuks osaks ning arendada tugevaid sidemeid ja koostööd olemasolevate võrgustike ja partnerasutustega.

Euroopa Ajaloo Maja püüab saada kohaliku ja rahvusvahelise kultuurimaastiku lahutamatuks osaks ning arendada tugevaid sidemeid ja koostööd olemasolevate võrgustike ja partnerasutustega.

PÜSINÄITUS

Euroopa Ajaloo Maja vaatenurk ületab riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud piirid. Püsinäitus pakub üksikute riikide ajalugude summast avaramat perspektiivi. Küllastajatele näidatakse ja selgitatakse Euroopa ajaloo ning selle tõlgenduste ja arusaamade mitmekesisust.

Euroopa Ajaloo Maja, eelkõige selle püsinäituse arendamisel lähtutakse kahest erinevast eesmärgist: ühelt poolt edastatakse näitusel sidusat ajaloonarratiivi, millest on lihtne aru saada igal teemast huvitatud külastajal; teiselt poolt teadvustatakse asjaolu, et eksisteerib ajaloo tõlgenduste, vaatenurkade, tajumise ja mäletamise nüansside mitmekesisus, ning ärgitatakse seeläbi mõttevahetust ja arutelu.

*Püsinäitus pakub
üksikute riikide ajalugude
summast avaramat
perspektiivi.*

*Näitusel teadvustatakse asjaolu,
et eksisteerib ajaloo tõlgenduste,
vaatenurkade, tajumise ja mäletamise
nüansside mitmekesisus, ning ärgitatakse
seeläbi mõttevahetust ja arutelu.*

AJALUGU MITMEST VAATENURGAST

Euroopa Ajaloo Maja püsinäitus annab ülevaate Euroopa ajaloost. Näituse põhinarratiivis kajastatavate ajaloosündmuste valikul lähtutakse kolmest kriteeriumist: tähelepanu pööratakse sündmustele ja protsessidele, mis on alguse saanud Euroopas, on laienenud kogu Euroopale ja mis on olulised ka tänapäeval. Nende kolme kriteeriumi alusel vaadeldakse suuri ajaloo perioode, loobumata analüütilisest käsitlusest.

Tuginedes uutele ajaloo uurimustele, keskendub Euroopa Ajaloo Maja nähtustele, mida peetakse Euroopa ajaloos oluliseks. Kirjeldatakse mälestusi ja vastandlikke ajalootõlgendusi, mida kõrvutades näidatakse nendevahelisi seoseid, kasutades selleks näituse kogu museoloogilist potentsiaali.

Euroopa Ajaloo Majas rõhutatakse lähenemisviisi, mille kohaselt ajalookäsitlus on konstruktsioon, mille määravad kindlaks individuaalsed väärtused ja arusaamad. Ajalootõlgenduse alusena kasutatakse ühise mälu kontseptsiooni, hõlmates mälu kui fenomeni passiivseid ja aktiivseid aspekte. Ühist mälu on vorminud sotsiaalne kontekst ning see iseloomustab ja lähendab inimrühmi. Euroopa Ajaloo Majas kajastatakse seda, kuidas Euroopa ajaloo põhitegurid ja otsustavad sündmused võivad kaasa aidata Euroopa ajalooteadvuse kujunemisele. Ühise mälu kontseptsioon peaks ühtlasi toetama kriitilist vaatenurka, mille abil paljastada neid kavatsusi ja motiive, mis viivad ajaloo konstrueerimiseni.

Euroopa Ajaloo Majas rõhutatakse lähenemisviisi, mille kohaselt ajalookäsitlus on konstruktsioon, mille määravad kindlaks individuaalsed väärtused ja arusaamad.

Euroopa Ajaloo Majas näidatakse Euroopa ajalugu protsessina, mis pidevalt areneb. Seepärast on püsinäitusel osi, kus suurendatakse küllastaja teadlikkust tundlikest küsimustest ja ikka veel vaidlusalustest teemadest. Need kohad nõuavad küllastajalt uudset lähenemist ja järelemõtlemit ajalootõlgenduste mitmekesisuse üle. Niimoodi ärgitatakse küllastajat osalema arutelus, mis käsitleb erinevaid arusaamu ajaloosündmustest.

LAIENEV EUROOPA

Euroopa Ajaloo Majas keskendutakse Euroopa 20. sajandi ajaloo erinevate ja mõnikord keerukate protsesside tutvustamisele ja tõlgendamisele. Euroopa integratsiooniprotsessi arengut käsitatakse selle laiemas ajaloolises kontekstis. Näidatakse seoseid maailma ajalooga ja Euroopa kohaga rahvusvahelisel areenil.

Euroopa Ajaloo Maja taotluseks on püüd mõista Euroopat kõige laiemas mõttes, hõlmates ida ja länt, põhja ja lõunat. See raamistik ületab geograafilisi ja psühholoogilisi piire ja piiranguid. Ühtlasi tuletatakse meelde, et Euroopa Liidu laienemistega on kaasnenud Euroopa piiride pidev ümberhindamine nii füüsilises kui ka vaimses mõttes.

Euroopa Ajaloo Maja taotluseks on püüd mõista Euroopat kõige laiemas mõttes, hõlmates ida ja länt, põhja ja lõunat.

KRONOLOOGIA JA TEEMAD

Põhinarratiiv, nagu see on kindlaks määratud dokumendis „Euroopa Ajaloo Maja kontseptuaalsed põhialused“, sisaldab Euroopa ajalugu rõhuasetusega 20. sajandil. Seda sisuliini toetavad ajateljed ning sisu on jagatud mitmeks omavahel seotud teemaks ja alateemaks.

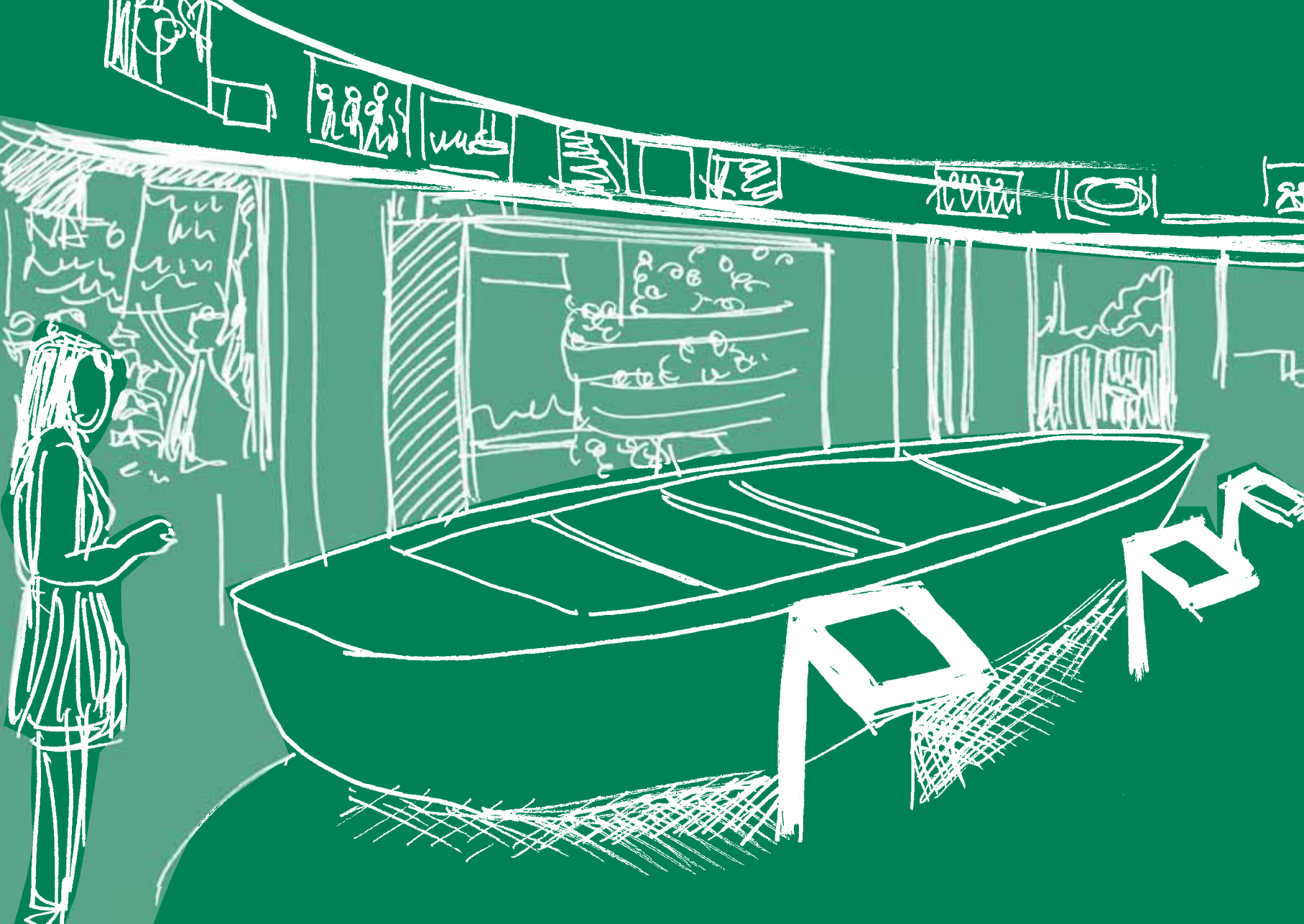
Püsinäituse üldstruktuur on kronoloogiline, alustatakse hoone teiselt korruselt ja liigutakse edasi kuni ülemise korruseni. Selle kronoloogilise narratiiviga kaasneb temaatiline lähenemisviis, mis annab külastajale tagasivaadete ja laiemate hinnangute abil ülevaate, milles sündmuste sisemist kronoloogiat, põhjuseid ja tagajärgi näidatakse laiemas ajaloolises kontekstis.

Esimene teema on näituse sissejuhatuseks. Viimane teema, asudes näituseruumide kõige ülemisel korrusel, annab külastajale võimaluse oma ringkäiku hinnata ja teadmisi süvendada interaktiivses keskkonnas küsimustele vastates. Teised teemad on pühendatud Euroopa kahe viimase sajandi ajaloole.

SISU LIIGENDUS

Peamine sisuliin jaguneb kuueks teemaks, mis on omakorda jagatud väiksemateks teemadeks ja vajaduse korral ka alateemadeks. Neid täiendavad näited, mis sisu poolest rikastavad põhinarratiivi ning illustreerivad erinevaid protsesse ja sündmusi väikeste või personaalsemate lugudega. Seeläbi antakse külastajale võimalus ajas ja ruumis toimuvaks tagasivaateks.

Näituse liigendus võimaldab erinevat laadi külastusi vastavalt sellele, millised on külastajate ootused ja kui palju on neil aega. Näiteks on mõnel külastajal vaid vähe aega selleks, et tutvuda näituse põhisoNUMIGA.

Arvestades erinevate külastajatega ja ajavaruga, mis neil on muuseumi külastamiseks, liigendatakse näitus selliselt, et külastajal oleks võimalik järgida soovitatud või etteantud ringkäiku, ent talle jääks ka vabadus otsustada, kui palju aega selleks võtta ning kui sügavuti teemaga tutvuda. Näituse liigendamisel võetakse arvesse ka piiranguid, mis tulenevad rühmakülastustest.

Sisu esitatakse n-ö mitmekihiliselt, kasutades erinevaid teabe edastamise vahendeid alates originaalesemete eksponeerimisest kuni multimeediaseadmeteni. Eesmärgiks on luua tasakaalustatud näitus, kus multimeedia ei ole ülekaalus ega valitsev, vaid seda kasutatakse asjakohasel ja tõhusal viisil sisu toetamiseks. Sama põhimõtte kehtib ka interaktiivsete vahendite kohta.

*Sisu esitatakse n-ö mitmekihiliselt,
kasutades erinevaid teabe
edastamise vahendeid alates
originaalesemete eksponeerimisest
kuni multimeediaseadmeteni.*

EUROOOPA
AJALOO
MAJA

SIDUVAD ELEMENDID

Kogu näitust läbib juhtmotiivina keskme ja perifeeria kontseptsioon. See on Euroopa ajaloo igavene teema, mis isegi tänapäeval on kesksel kohal arutelus Euroopa Liidu arengu üle. Aja jooksul on Euroopa eri osad täitnud keskme või perifeeria rolli kas siis ruumilises või vaimses mõttes. Võib väita, et Euroopa on arenenud peamiselt seeläbi, et piirid, kese ja võim on ühest kohast teise liikunud. Iga eurooplase jaoks on tähtis kuuluvuse või kõrvalejätuse tunne, see on oluline ka näiteks tema suhtumisel Euroopa Liidu arengusse.

Korduvad visuaalsed elemendid asuvad iga teema alguses, olles teetähiseks külastajale. Nende põhieesmärk on tutvustada teemat, toimida orientiirina ja selgitada teema ajatelge. Neis punktides on giidil võimalik ka kohandada kujutist, heli ja valgustust konkreetse rühma vajadustele, nii saab igal korral pakkuda külastajatele kohandatud sisu ja elamusi.

Näituse narratiivi täiendab ruumiline installatsioon, mis on inspireeritud majaga seotud metafooridest. See installatsioon ulatub läbi püsinäituse viie korruse ja kujutab igal korral vertikaalset vitriini, mis on nähtav trepilt ja sisaldab olulist teavet sellel korral eksponeeritava teema kohta. Selle vitriini taha jääv ala pakub lisavõimalusi maja metafoori tõlgendamiseks viisil, mis illustreerib selle korruse teemat.

PÜSINÄITUSE NARRATIIV

EUROOPALE KUJU ANDMINE

Näituse esimene teema, „Euroopale kuju andmine”, juhatab vaatajad Euroopa ajaloo sõlmküsimuste juurde. Siin, püsinäituse alguses, tutvustatakse ka Euroopa Ajaloo Maja ennast. Euroopa mälu säilitajana püüab Euroopa Ajaloo Maja ületada riigi- ja piirkonnakeskse vaatenurga ning näidata ja kirjeldada Euroopa ühist minevikku. Euroopa Ajaloo Maja peaks toimima vahendajana – sillana Euroopa ajaloo uurimise ja üldsuse vahel.

Euroopa ei ole enesestmõistetavalt selge nähtus, Euroopa tajumine, nägemine ja mõistmine on aegade jooksul muutunud. Euroopal on aga teatavate iseloomulike tunnuste, traditsioonide ja saavutustega ühine pärand, mis eristab Euroopa kultuuri teiste maailmajagude omast. Sissejuhatusena teadvustatakse näituse külastajale, et mälu kui enesetunnetuse ja teadmiste omandamise alus on inimese, nii üksikisiku kui ka teatava sotsiaalse rühma liikme jaoks olemusliku tähtsusega. Näidatakse, et mälu on lahutamatult seotud unustusega: millegi mäletamine tähendab vältimatult millegi muu unustamist või sellele teise tähenduse omistamist. Oleviku huvid tingivad alati mineviku valikulise mäletamise. Mälu ei ole jäigalt püsiv, vaid muutub pidevalt. Nii on ka iga kultuurilise identiteedi kajastus ja iga ajalookirjeldus suures osas konstrueeritud.

Euroopat on väga mõjuvalt kujutatud personifitseeritud vormis. Kuningatütar Europest ja härjast kõnelev Vana-Kreeka müüt omandas Euroopa kui maailmajao nimetamisel sümbolse tähenduse ning seda müüti on ajaloos mitmeti tõlgendatud. Täna sellest perspektiivist vaadatuna viitab see müüt tõsiasjale, et Euroopa kultuuri iidset juured on väljaspool Euroopat.

Ka maakaart on oluline vahend Euroopa ulatuse näitamiseks ja poliitiliseks enesemääratlemiseks. See on antiikajast kuni tänapäevani põhjalikult muutunud. Euroopa kaardi aluseks ei ole mitte teravalt väljajoonistatud geograafilised piirid, vaid pigem kultuurilised, poliitilised, sotsiaalsed ja psühholoogilised tunnusjooned.

Selle teema all selgitatakse Euroopa Ajaloo Maja filosoofia märksõnu: keskendumine Euroopa ajaloole, rahvusliku ja rahvusülese identiteedi küsimused, eri arusaamad Euroopast ja Euroopa mälu küsimus ning keskme ja perifeeria küsimus kui juhtmotiiv, mis näitab Euroopa raskuskeskme muutumist ajas.

TÕUSEV EUROOPA

Püsinäituse teine teema keskendub 19. sajandile kui revolutsioonilisele ja mässulisele ajajärgule. Euroopas toimusid sel ajal poliitikas ja majanduses, sotsiaal- ja kultuurivaldkonnas radikaalsed muutused, mille käigus traditsiooniline feodaalne ühiskond asendus uue ühiskonnakorraga. Prantsuse revolutsioon tegi kõikjal Euroopas üldtuntuks vabaduse, võrdsuse ja enesemääramise ideed ning inim- ja kodanikuõigused.

Sündisid uued poliitilised visioonid. Selles protsessis kujunesid pöördeliseks 1848. ja 1849. aasta revolutsioonid, mis avasid tee poliitilise esindatuse uutele vormidele parteide, ametiühingute ja mitmesuguste muude ühenduste näol ning viisid inimeste demokraatliku osaluse ja põhiseaduslike õiguste järkjärgulise laiendamiseni. Tõusuteel oli natsionalism, mida peeti suveräänsuse aluseks ja riigi ainsaks õiguspäraseks aluseks. Industrialiseerimine muutis põhjalikult töökorraldust ja ühiskonna struktuure. Tekkisid uued ühiskonnaklassid: kodanlus ja töölisklass.

19. sajandi keskel sai Euroopast maailma rahanduse ja kaubanduse kese. Kapitalistlik töökorraldus võimaldas saavutada ennenägematu tööviljakuse, kuid kutsus esile ka sotsiaalseid rahutusi uutel tasanditel ja uutest mõõtudes. Kuna inimesed asusid maapiirkondadest hulgi ümber ülerahvastatud linnadesse, muutusid elutingimused linnades kohutavalt halvaks. Uues klassiühiskonnas tõusis üheks peamiseks poliitilise arutelu teemaks sotsiaalse õigluse küsimus. Marksistliku tööliikumise algusega kerkis esile uus poliitiline jõud, kes seadis liberalismile vastu revolutsioonilised eesmärgid. Arvestades vajadust kaitsta inimesi reguleerimata palgatööst tulenevate ohtude vastu, tuli riigi kohustused ja ülesanded uut moodi määratleda, millega loodi sotsiaalse riigi põhialused. Kujunesid uued rakendusliku ja ratsionaalse teaduse määratlused ning käsitused, ühes sellega muutus paremaks haridussüsteem, suurenesid teadmised ja arenes tehnika.

Euroopa eliidi silmis oli Euroopa koloniaalvõimu laienemine kõige selgemini nähtav progressi mõõdupuu. Imperialistliku ekspansiooni tohtu haare kasvas eurooplastes ülejäänud maailmast üleoleku tunnet. Natsionalism ja kujutus Euroopa tsivilisatsioonist põimusid rassistlike ja sotsiaaldarvinistlike ideedega. Enne Esimest maailmasõda oli Euroopa oma maailmavõimu tipul.

Esimese maailmasõja eel elas enamik eurooplastest veel maal. Kuna sotsiaalne areng kulges ebaühtlaselt, rändas massiliselt inimesi maalt linna ja vaesematest piirkondadest rikkamatesse, aga ka Euroopast välja, üle ookeani. Juba 19. sajandi lõpuaastatel teravnesid sotsiaalsed vastuolud ja rahvusvaheline konkurents sedavõrd, et tekkisid mitmetahulised konfliktiallikad.

EUROOPA PIMEDUSAEG

Näituse kolmas teema on Euroopa langus 20. sajandi esimesel poolel. Esimese maailmasõja algus tähendas 19. sajandi tõusva Euroopa lõppu. Sõjapidamise viis ja sõjatehnika olid muutunud, enneolematu oli ka miljonite noorte meeste hukk kummalgi vaenupoolel. Massisõja humanitaarsed tagajärjed olid ühiskonnale tervikuna laastavad. Esimene maailmasõda muutis Euroopa poliitilist kaarti ja jättis sügava jälje Euroopa mälusse.

Kõik suure sõja järgsed riigid, nii vanad kui ka uued, Nõukogude Liit välja arvatud, olid üldiselt parlamentaarse esindusdemokraatiaga riigid. Järgnevad kaksikümmend aastat näitasid aga, et rohkem kui pooltes neist riikidest oli demokraatia liiga habras, et vastu pidada võimsatele sotsiaalsetele ja poliitilistele pingetele, mis tõusid igal pool Euroopas. 1917. aasta oktoobrirevolutsioon Venemaal vapustas kogu maailma, töötades alternatiivi kapitalismile, liberalismile ja parlamentaarsele demokraatiale. Kuid marksistlikku ideoloogiat kasutati Nõukogude Liidus selleks, et legitimeerida kommunistlikku režiimi ehk kõikjale ulatuval massiterroril põhinevat riigikorda.

Natsionaalsotsialism Saksamaal oli üldiselt reaktsioon liberalismi ja tõusva sotsialistliku töölisliikumise vastu, eriti aga reaktsioon Vene oktoobrirevolutsioonile. Natsionaalsotsialistliku partei juhtimisel lõi Saksamaa, keda ometi loeti kultuuriliselt ja majanduslikult enim arenenud riikide hulka, rassiideoloogial rajaneva totalitaarse režiimi ja valmistas ette sõja, mille käigus okupeeriti suur osa Ida- ja Lääne-Euroopast ning viidi läbi miljonite juutide massimõrv.

Holokaust kui tsivilisatsiooni katkestus on Euroopa mälu teemalise arutelu algus ja tuum. Riigid vaiksivad pikka aega oma süütegudest. Aegamööda on holokausti kui erakordse inimsusevastase kuriteo tunnistamisest saanud Euroopa eneseteadvuse negatiivne võrdluspunkt.

Teine maailmasõda oli totaalne sõda, kus relvade sihtmärgiks said ka tsiviilisikud. Euroopa muutus seega pretsedenditu vägivalga ja tapatöö tandriks. Selle tõttu langes Euroopa positsioon maailmas vääramatult. Euroopa kaheks jagamine ja lõhestatus kujundasid Euroopa ajalugu kogu ülejäänud 20. sajandi vältel.

1944. aastal algas Euroopa järkjärguline vabastamine. Kuid rahulike elanike kannatused sellega ei lõppenud, vaid jätkusid ning tipnesid sageli ümberasustamise ja kättetasumise kaosega. Inimesed ei kogenud vabastamist ühtmoodi: ühed said tunda piiritut rõõmu, teistele jagus vaid hirmu ja traagikat. Sõja lõppedes vaatas Euroopa, vaatas terve maailm toimunule õudustundes tagasi ning püüdis uut elu alustada veendumuses, et uue hävitava sõja puhkemist tuleb kõikide vahenditega takistada. Paraku said sõjaaegsetest liitlastest pärast sõda vastased ja vaenlased.

KAHEKS JAGATUD MAAILMAJAGU

Selle teema all näidatakse kõigepealt, et pärast Teist maailmasõda oli Euroopa täielikus madalseisus. Euroopa oli olnud maailma juhtiv jõud, nüüd oli temast saanud laastatud ja kaheks jagatud maailmajagu, mis oli sõltuv kahest üliirigist, seda isegi omaenda tuleviku kohta otsuste tegemisel. Paljudel eurooplastel kulus kogu jõud selleks, et end kuidagi elus hoida. Eluasemete ja infrastruktuuri ning ka poliitiliste struktuuride taastamine oli esmatähtis ülesanne. Euroopas oli miljoneid inimesi, kes püüdsid naasta oma vanasse kodupaika või üritasid leida uut.

Euroopa jagati raudse eesriidiga kaheks. USA ja Nõukogude Liit viisid ellu antagonistlikke programme: üks taotles liberaliseerimist ja demokraatiseerimist, teine moderniseerimist riikliku plaanimajanduse kaudu kommunistliku partei juhtimisel. Nende kahe üliirigi võitlus mõjusfääride pärast polariseeris kiiresti maailma ja tõi kaasa Euroopa lõhenemise kaheks vastandlikuks leeriks. Vaid mõni üksik riik suutis sellest kõrvale jääda, omandades või säilitades neutraalse või blokivälise riigi staatuse. Teiseks võimuvõitluse areeniks kujunesid koloniaalvõimu alt vabanenud riigid.

Olukorras, mida iseloomustasid strateegiate võistlus ja kahe jõu vastasseis ning tuumarelvaga ähvardamine, võttis Euroopa areng üllatava suuna. Kummalgi pool raudset eesriiet kasvas majandus ligikaudu võrdses tempos, kuigi Euroopa idaosas kehtestatud poliitiline ja majanduslik süsteem oli täiesti erinev lääne omast. Sel ajal tulid Euroopas esile nii suured erinevused kui ka ootamatud ühisjooned ida ja lääne vahel. Lääne-Euroopas toimus rahvusvaheline lepitamine, jõuti majandusliku õitsenguni, arendati välja sotsiaaliik ning tugevdati demokraatiat ja institutsioone. Nõukogude Liidu kontrolli all olevates sotsialistlikes riikides käis aga samal ajal forsseeritud industrialiseerimine, tõhustati sotsiaalkindlustust ja viidi läbi massilisi kirjaoskuse omandamise kampaaniaid, ning seda kõike juhtisid osalt jõhkraid meetodeid kasutavad diktatuurirežiimid, keda Nõukogude Liit toetas vastutasuks sõjaliselt. Sotsiaalkindlustussüsteemid arenesid kogu Euroopas, küll erinevatel ideoloogilistel alustel ja erineva sotsiaal-majandusliku korra raames. Kahe poliitilise ja majandusliku süsteemi omavaheline konkurents tõukas reforme tagant.

Euroopa lääneosas algas pikk ja kaugeleulatuvate tagajärgedega Euroopa integratsiooni protsess. Mitu väga erineva taustaga visionääri väljendasid ülimalt veenvalt mõtet, et rahu säilitamine ja lepituse taotlemine nõuab uusi poliitilisi lahendusi. Loodi Euroopa Majandusühendus, täiesti ainulaadne organisatsioon, mille eesmärk oli siduda ühte mitme iseseisva riigiga majandus ja teatavas ulatuses ka nende riikide õigussüsteemid. Seda võib pidada Euroopa ajaloo üheks pöördepunktiks. Ühendus pidi olema jõud, mis hoiab ära Lääne-Euroopa riikide tagasipöördumise šovinistlike, agressiivsete ja imperialistlike mallide juurde.

Näituse see osa keskendub integratsiooniprotsessi algusega seotud tähtsamatele sündmustele: Haagi kongress 1948. aastal, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse loomine, Euroopa Kaitseühenduse loomise nurjumine, Rooma lepingud, ühise põllumajanduspoliitika loomine, Elysée leping, nn tühja tooli kriis ja Euroopa Ühenduse esimene laienemine 1973. aastal.

TÖKETE MURDMINE

Selle teema käsitus algab näitusel 1973. aastaga, kui Euroopas lõppes üldise majandusliku õitsengu aeg ja algas pikk majandusliku ebastabiilsuse periood, mis oli tingitud ülemaailmsest majanduslangusest, energiahindade järsust tõusust ja ookeanitaguste konkurentide tugevnemisest. Naftakriis näitas Euroopa energiasõltuvust ja tõendas, et Euroopa edasilükkumisele on seatud piirid. Langus tabas raua-, söe- ja terasetööstust, mis oli olnud Euroopa sõjajärgse kiire majanduskasvu aluseks ning integratsiooniprotsessi ajendajaks. Euroopa lääneosas hakkas esimest korda neljakümne aasta järel suurenema tööpuudus ja tekkis majanduse ümberkorraldamise vajadus. Peale selle vaieldi 1970. aastatel palju võõrtöölise üle, mis andis tunnistust suurte sotsiaalsete muutuste toimumisest ja puudustest migrantide lõimimisel. Sotsialistlikes riikides andis juba tunda majanduse suhteline mahajäämus, need riigid osutasid jõuetuks ja võimetuks struktuurireforme ellu viima. Inimeste elatustase nendes riikides langes.

Lääne-Euroopa vaatenurgast võib 1970. aastaid pidada inimeste aktiveerumise ajaks. Selles oli kandev osa uuel põlvkonnal, kellel puudus Teise maailmasõja kogemus. Kõikjal kostis nõudmisi, et kodanikud peavad saama aktiivsemalt ühiskonnaelus osaleda, ja toodi välja uusi probleeme seoses üksikisiku õigustega. Sellega murendati demokraatlikku konsensust, mis oli valitsenud eelnenud aastatel. Lõuna-Euroopas langesid viimased diktatuurirežiimid. Sellega lõppes riikide isolatsioon ja neist said Euroopa Ühenduse liikmed.

Euroopa Julgeoleku- ja Koostöökonverents kujunes pöördepunktiks Euroopa kahe antagonistliku riikide bloki suhetes: püsiva vastasseisu asemel hakati järgima juhtmõtet „muutused lähenemise kaudu“. 1975. aastal Helsingis vastu võetud Euroopa Julgeoleku- ja Koostöökonverentsi lõppaktis kuulutati inimõigused suuresti Euroopa Ühenduse algatusel põhinormiks. Lõppaktile hakkasid viitama Ida-Euroopa dissidendid ja opositsiooniliikumised. Näitusel juhatab Helsingi lõppakt sisse sotsialistlike riikide lõpukümnendi ülevaate. Paigalseis, üha kasvav lõhe lubaduste ja tegelikkuse vahel ning riigivõimu mõranemine olid siis juba selgelt tuntavad. Inimesed hakkasid nõudma suuremat vabadust, sotsiaalset õiglust ja poliitilisi reforme. Rahvalikumised päädisid 1989. aastal revolutsiooniliste pööretega ning Berliini müüri langemisega, millel oli suur sümboolne tähendus. Nii lõppes külm sõda, mis oli Euroopa poliitilist olukorda valitsenud ja Euroopat tardumuses hoidnud tervelt nelikümmend viis aastat.

Nõukogude impeeriumi kokkuvarisemine kiirendas Euroopa integratsiooni protsessi. Seda tõendavad kõige selgemalt Euroopa Liidu hoogne laienemine, rahvusülestest struktuuride areng ja liidu institutsioonide pädevuse laienemine üha rohkematele valdkondadele, mis on aidanud murendada poliitilisi, geograafilisi, majanduslikke ja psühholoogilisi barjääre. Nn euroopastumine kannab endas nii ühtesiduvaid elemente (Euroopa-siseste ühenduste ja ühisjoonte tugevnemine) kui ka lahutavaid elemente (piiritlemise ja killunemise protsessid).

„Tökete murdmise” teema hõlmab selliseid Euroopa integratsiooniteetähiseid nagu Euroopa Ülemkogu loomine 1974. aastal, Euroopa Parlamendi esimesed otsevalimised 1979. aastal, ühtse turu loomine, ühenduse laienemine aastatel 1980–1986 ja 1995. aastal, Maastrichti leping, Schengeni konventsiooni jõustumine 1995. aastal, Euroopa põhiseaduse lepingu arutelu, liidu suur laienemine aastatel 2004–2007, lisaks veel uuemad sündmused.

PILK TULEVIKKU

See viimane teema on teistsugune kui vahepealsed teemad, mis moodustavad Euroopa Ajaloo Maja ajalooajaloo tuumiku. Kui esimene teema oli sissejuhatus Euroopa Ajaloo Majja, siis viimane annab võimaluse nähtut hinnata ja muljeid süvendada. Küsimuste kaudu ärgitatakse külalastajat mõtlema ühisele vastutusele nende otsuste ja valikute tegemisel, mis vormivad edaspidi Euroopa ajalugu ja suhteid ülejäänud maailmaga.

Vaatajale esitatakse siin üks üldine küsimus: „Millisena näevad eurooplased tulevikku?” Küsimusele vastamiseks vaetakse koos vaatajaga näiteks rahvusriigi tulevast rolli. Uuritakse, kuidas Euroopas suhtutakse mitmekesisusse ja missuguseid küsimusi oleks kõige õigem käsitleda liidu tasandil. Euroopa Liidu liikmesriikidega seotud päevakajalisi ja kriitilisi küsimusi analüüsitakse sellistes teemavaldkondades nagu majandus, inimõigused, demokraatia, natsionalism ja mitmekesisus. Nende Euroopas sügavalt juurdunud teemadega puutub külalastaja Euroopa Ajaloo Majas viibides korduvalt kokku.

Külastajale pakutakse võimalust süüvida Euroopa kultuuripärandisse. Uute kogemuste ja teadmiste omandamiseks ning uurimistööks on kasutada mitmesugused interaktiivsed vahendid. Siin ärgitatakse vaatajat rohkem kui näituse teistes osades süvenema nii ajaloo kui ka tänapäeva teemadesse, näiteks Euroopa pärandi küsimustesse ja Euroopa identiteedi tugevdamise võimalustesse. Need küsimused läbivad punase niidina tervet näitust, kuid siin saab külastaja ise aktiivselt sekkuda ja vastata küsimustele interaktiivses, praktilises ja koguni mängulises vormis.

Lõpuks on oluline märkida, et Euroopa Ajaloo Maja püsinäitus tervikuna näitab, et Euroopa kirjeldamiseks ei ole ühtainsat ette kindlaksmääratud moodust, vaid võimalikud on paljud kombinatsioonid ja variatsioonid ning üksteisest erinevad individuaalsed ja kollektiivsed arusaamad.

EUROOPA AJALOO MAJA

MEELIKÖITEV ELAMUS

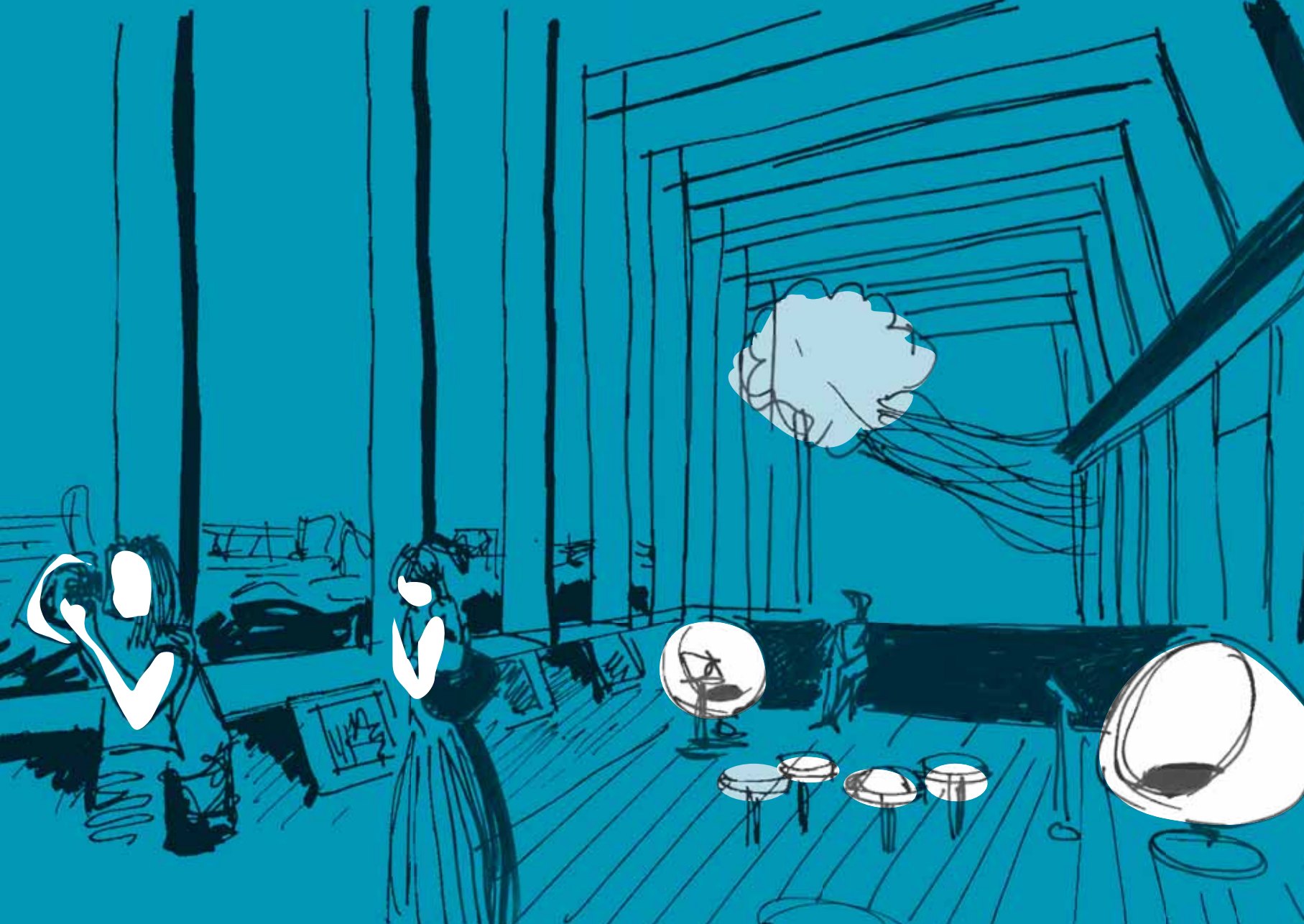
Euroopa Ajaloo Maja püüab oma näitustega vahendada ideesid. Näituste sõnumeid saab vaataja vastu võtta mitme meelega, end osalejana tundes. Samal ajal saab ta ise otsustada, kuidas näitusel liikuda ja millele keskenduda.

Väljapaneku struktuuri kavandamisel pööratakse erilist tähelepanu sellise keskkonna loomisele, mis oleks vaatajale mugav ja meeldiv ning inspireeriks teda teadmisi omandama. Osa struktuurilelemente kordub. See aitab vaatajal näitusel orienteeruda ja endale sobiva ringkäigu valida.

Kuut peateemat hõlmav püsiekspositsioon, mis paikneb hoone viiel korrusel, kujundatakse erisuguseid võtteid ja elemente kasutades, et vaataja saaks võimalikult mitmekesise elamuse

Ruumikujundus on iga teema puhul isesugune. Selline kujunduskontseptsioon tundub olevat kõige kohasem, et näituse eri osi paremini esile tuua. Ruumikujundus toetab ideede esitust ning sellega rõhutatakse igal korrusel ruumi eripära ja konkreetset teemat.

EUROOPA
AJALOO
MAJA

Elamuse mitmekesistamise huvides on ka eksponeeritavate objektide tihedus ja interaktiivsete elementide osakaal iga teema puhul isesugune. Multimeedia ja tehniliste vahendite kasutamise määr sõltub esitatavast sisust. Kõik ülalnimetatud tegurid kokku lubavad köitva ja rikkaliku elamuse osaliseks saada igat liiki näitusekülastajatel.

EUROOPA AJALOO MAJA

*Euroopa Ajaloo
Maja püüab
oma näitustega
vahendada ideesid.*

TULEVASED KOGUD

Euroopa Ajaloo Majal kui uuel asutusel ei ole veel oma kogusid, need tuleb alles luua.

Euroopa Ajaloo Maja kogumispoliitika peamiseks objektiks on 20. ja 21. sajandist pärinev asjakohane materiaalne ja mittemateriaalne vara, kuid omandada püütakse ka möödunud sajanditest pärit sobilikku kättesaadavat materjali. Euroopa Ajaloo Maja käsitab mõistet „kogud“ laias tähenduses, lugedes kogudesse kuuluvaks esemeid, dokumente ja arhivaale kui materiaalse pärandi osi ning lisaks mittemateriaalse pärandi jäädvustusi.

Kogude loomise esimesel etapil, aastatel 2012–2014 kogutakse materjali peamiselt pika- ja lühiajaliste laenutustena, mida kasutatakse vahetult püsinäitusel ja esimesel ajutisel näitusel. Sel etapil keskendutakse sellele, et asjakohased materjalid Euroopa olemasolevatest kogudest (ja vajaduse korral ka väljaspool Euroopat asuvatest kogudest) välja otsida ning püsinäituse ja esimese ajutise näituse jaoks vajalikke esemeid koguda.

2012. aasta suvel sai teoks katseprojekt, mille eesmärk oli uurida pikaajaliste laenutuste võimalusi. 2012. aasta sügisel autasustati Euroopa Liitu Nobeli rahupreemiaga, mis andis võimaluse koguda materjali kõikidelt Norras autasu üleandmise puhul toimunud ametlikelt ja mitteametlikelt üritustelt. Sealt sai Euroopa Ajaloo Maja oma kogusse esimesed esemed, mis toimetati Brüsselisse.

Euroopa Ajaloo Maja uued kogud peavad kujunema Euroopa ühise mäluvaramu tuumikuks.

Euroopa Ajaloo Maja eelistab oma väljapanekus võimaluse korral kasutada originaalobjekte. Eksponaatide valikul on kriteeriumideks nende väljendusjõud ja mõjuvus. Tähtis osa on salvestistel, kus inimesed räägivad nähtust ja kogetust ning oma eluseikadest. Nendes vahendatakse mälestusi ja vaadeldakse ajalooüldmisi isiklikust perspektiivist. Euroopa Ajaloo Maja uued kogud peavad kujunema Euroopa ühise mäluvaramu tuumikuks.

Euroopa Ajaloo Maja kogudesse soovitakse materjali, millel oleks tõendatud seos konkreetsete inimeste, sündmuste, protsesside või ajajärkudega Euroopa ajaloos (see hõlmab laia teemade ja asjade spektrit alates argikeskkonnast kuni kultuuri- või kunstiväärtusteni) ning mida Euroopa Ajaloo Maja peab ise oluliseks.

Ka Euroopa Ajaloo Maja külastajatel ja asutustel palutakse kogude loomisele ning projektide teostamisele kaasa aidata. Teavitustegevuses ja kogude loomisel on tähtis osa täita Euroopa Ajaloo Maja veebilehel.

Eraldi kogumispoliitika töötatakse välja Euroopa ühinemisprotsessi ajalugu peegeldava materiaalse ja mittemateriaalse vara kogumiseks.

Euroopa Ajaloo Maja kogumispoliitika on kooskõlas Euroopa Liidus kehtivate õigusaktidega, mis käsitlevad materiaalsel ja mittemateriaalsel pärandil, ning Rahvusvahelise Muuseumide Nõukogu (ICOM) muuseumide eetikakoodeksiga.

*Ka Euroopa Ajaloo Maja
külastajatel ja asutustel palutakse
kogude loomisele ning projektide
teostamisele kaasa aidata.*

EUROOPA AJALOO MAJA KUI KULTUURIMÄRK

Euroopa Ajaloo Maja peab kujunema kohaks, kus inimene saab uurida, tegutseda ja meelt lahutada. Euroopa Ajaloo Maja tahab tulevikus toimida püsiva foorumina, kus iga Euroopa ajalooga tegelev ja ajaloost huvitatud inimene saaks mõtiskleda, teadmisi omandada, vaielda ning arvamusi ja mõtteid vahetada. Euroopa Ajaloo Maja peab olema koht, mis seob Euroopa Liidu institutsioone, küllastajaid ja ajaloouurijaid.

Euroopa Ajaloo Maja peab olema pädevuskeskus, milles Euroopa minevikku arvesse võttes kavandatakse Euroopa tulevikku ning mis ärgitab, võimaldab ja toetab uurimistöid Euroopa integratsiooni ajaloo ja integratsiooni argielulise tähenduse teemadel.

Euroopa Ajaloo Maja peab kujunema kohaks, kus inimene saab uurida, tegutseda ja meelt lahutada.

EUROOPA AJALOO MAJA PROJEKTI JUHTIMINE

Euroopa Ajaloo Maja projekti teostamise eest vastutab Euroopa Parlamendi juhatus, kes juhib mitut projektiga seotud institutsioonilist struktuuri.

Algetapil teostas Euroopa Ajaloo Maja projekti järelevalvet parlamendi juhatuse kontaktrühm, mida juhtis parlamendi asepresident Miguel Angel Martínez Martínez ja mille koosseisu kuulusid asepresidendid Isabelle Durant, Georgios Papastamkos, Gianni Pittella, Alejo Vidal-Quadras, Roberta Angelilli ja Bogusław Liberadzki.

Euroopa Ajaloo Maja loomise kava elluviimisel on oluline osa asjaomastel parlamendikomisjonidel. Eelarvekomisjon ja eelarvekontrollikomisjon käsitlevad kõiki rahastamisega seotud küsimusi. Kultuuri- ja hariduskomisjon toetab ajaloo maja projekti ning jälgib pidevalt selle edenemist.

Euroopa Ajaloo Maja kuratoorium, mille eesotsas on Euroopa Parlamendi endine president Hans-Gert Pöttering, on Euroopa Liidu institutsioonide ja Brüsseli asutuste kõrgetasemelistest poliitikutest ning tuntud avaliku elu tegelastest koosnev kogu. Kuratooriumis on esindatud parlamendi suuremad poliitilised rühmitused ja tähtsaimad organid. Kuratoorium kontrollib ajaloo maja projekti üldjuhtimist. Kuratooriumi nõustab Euroopa Parlamendi endine peasekretär Harald Rømer. Kuratooriumil on nõuandev roll ja ta kontrollib projekti üldjuhtimist.

Kuratooriumi liikmed on Włodzimierz Borodziej, Étienne Davignon, Hans-Walter Hütter, Miguel Angel Martínez Martínez, Gérard Onesta, Doris Gisela Pack, Chrysoula Paliadeli, Charles Picqué, Alain Lamassoure, Wojciech Roszkowski, Peter Sutherland, Androulla Vassiliou, Diana Wallis ja Francis Wurtz.

Euroopa Ajaloo Maja teadusnõukogul, mida juhib ajaloolane Włodzimierz Borodziej ning millesse kuuluvad rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud muuseumides töötavad ajaloolased ja spetsialistid, on täita järelevalvaja ja nõustaja roll ajaloo- ja museoloogiaküsimustes.

Teadusnõukogu liikmed on Norman Davies, Hans-Walter Hütter, Matti Klinge, Anita Meinarte, Hélène Miard-Delacroix, Mary Michailidou, Oliver Rathkolb, Antonio Reis, Maria Schmidt, Jean-Pierre Verdier ja Henk Wesseling.

Euroopa Ajaloo Maja projekti teaduslik töörühm on üksus, mis kuulub Euroopa Parlamendi peasekretariaadi kommunikatsiooni peadirektoraadi (peadirektor Juana Lahousse-Juárez) direktoraadi C (kodanikega suhtlemise direktoraat, direktor Stephen Clark) koosseisu. Rühma juhib ajaloolane ja kuraator Taja Vovk van Gaal ning selle ülesanne on ette valmistada näitused ja rajada tulevase muuseumi struktuur.

Rühma liikmed on Michèle Antoine, Erika Aronowitsch, Nicolas Auzanneau, Kieran Burns, Perikles Christodoulou, Étienne Deschamps, Hans de Waegeneer, Christine Dupont, Nathalie Duquesne, Ronald Evers, Martí Grau Segú, Anna Huth, Constanze Itzel, Pirjo Kemppainen, Sonia Marconi, Raili Minkinen, Andrea Mork, Françoise Petit, Elisabeth Pluijmen, Ollivier Rocher, Tessa Ryan, Raivis Simansons ja Zofia Wóycicka.

Euroopa Ajaloo Maja ehitusrühm, mis tegeleb Eastmani hoonega, kuulub Euroopa Parlamendi peasekretariaadi infrastruktuuri ja logistika peadirektoraadi (peadirektor Constantin Stratigakis) kinnisvaraprojektide direktoraadi (direktor Diogo Quintela) Brüsseli ehitusprojektide üksuse koosseisu. Ehitusrühma juhib parlamendis töötav arhitekt Xavier Lacroix, kes korraldas hoone algse arhitektuurikonkursi ning kelle praegune ülesanne on teha järelevalvet hoone renoveerimis- ja laiendamisprojekti teostamise üle, mida juhivad väljaspool parlamenti töötavad arhitektid.

Rühma liikmed on Dave Baudoux, Charalampos Chaitas, Florence Decrop, Andrew Kabelis, Philippe Masson, Jean-Pierre Pamart, Ricardo Quiros Lazaro ja Danièle Van de Lanotte.

Euroopa Ajaloo Maja teeb tihedat koostööd ka Euroopa Parlamendi peasekretariaadi teiste peadirektooraatidega, eriti finantsküsimumste peadirektooraadi, kirjaliku tõlke peadirektooraadi, personali peadirektooraadi, tehnoloogiliste uuenduste ja tugiteenuste peadirektooraadi ning suulise tõlke ja konverentside peadirektooraadiga.

Museograafiatöös on Euroopa Parlamenti abistanud BL Associates (Prantsusmaa). Esialgse kujunduskavandi tegi StudioDiem (Ühendkuningriik).

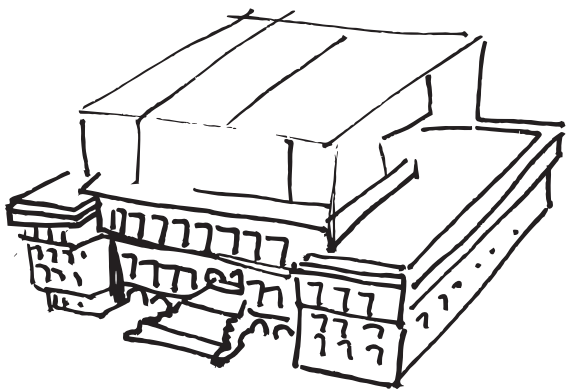
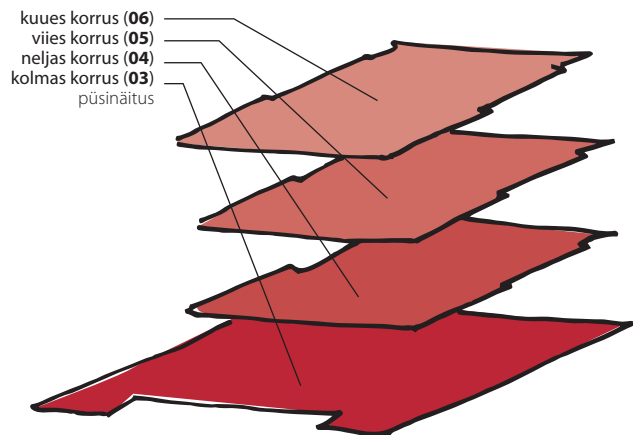
26. märtsil 2013 sõlmis Euroopa Parlament lepingu muuseumide kujundamisega tegeleva disainifirmaga General de Producciones y Diseño (Hispaania, Sevilla).

EUROOPA AJALOO MAJA

MAISON DE L'HISTOIRE EUROPEENNE

MAISON DE L'HISTOIRE EUROPEENNE

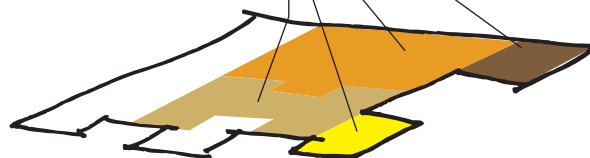
teine korrus (02)

auditoorium
 püsinäitus
 õpperuum

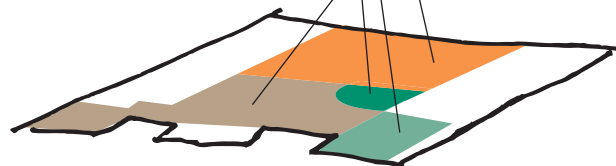
esimene korrus (01)

auditoorium
 ajutine näitus
 õpperuum
 fuajee

0-korrus (00)

ajutine näitus
 kohvik
 kauplus
 fuajee

BD-30-12-991-ET-C

Väljaannete talitus

doi:10.2861/70136